

OMUL-CREȚIE A MUNCII

Pe tot întinsul țării, aproape în fiecare raion, există una sau mai multe localități în care, mai în fiecare an, oameni de știință sapă și cotrobăiesc, în pământul nerăscolit încă de brăzdarul plugurilor, descoperind urmele unor așezări ome-nești, care au existat acum câteva sute sau câteva mii de ani. Cîțim nu o dată în ziare că în cutare loc s-a descoperit un tezaur monetar dacic, în altă parte niște podoabe de bronz, într-un alt loc urmele unui cimitir de prin veacul al patru-lea al erei noastre, undeva niște oale cu ornamentații de pe vremea lui Ștefan cel Mare, și așa mai departe. Cu multă vreme înainte ca oamenii de știință să se fi ocupat cu o ase-menea treabă, țăraniii noștri, apăsînd pe coarnele plugului, dădeau nu o dată de un hîrb de oală. Și dacă mai scormoneau puțin pământul mai găseau câteva chiupuri, în care cite-odată se aflau și ceva monezi vechi, de pe vremea grecilor sau a romanilor. Nu erau puțini aceia, care se apucau să caute „comori” ascunse. De altfel chiar activitatea acelor care au fost începători în domeniul acesta al arheologiei, era legată de descoperirea unor vechi așezări, de mult dispă-rute, și din care cărăbăneau către țările din occident (Franța, Anglia) bogățiile de artă — monumente, statui, bijuterii și alte obiecte de valoare — pentru a umple muzeele din țările lor.

Și în țara noastră s-au găsit indivizi care la porunca lui Carol al VI-lea împăratul Austriei, au dezgropat cele mai importante monumente de pe vremea Romanilor, aflate pe teritoriul Transilvaniei, pentru a le transporta la Viena. Conte italian Ariosti a încărcat două vase, care cu aseme-nea obiecte s-au scufundat însă pe Mureș. Puține piese au ajuns la Viena unde au fost montate într-un zid al bibliotecii imperiale.

Mai în vremea din urmă, oamenii de știință răscolind păm-intul, n-au mai căutat „comori”, ci orice urmă care dove-dea existența și activitatea omului. Unii dintre cei mai cu-rajoși au început chiar să pună la îndoială — pe atunci era un lucru mare — afirmațiile bisericii, după care istoria omenirii ar fi început doar cu vreo patru mii de ani înainte de Hristos. Numai că pe atunci, acei oameni vorbeau în desert.

În veacul al 19-lea au loc marile descoperiri din Egipt și din Mesopotamia. Și cu timpul acești cercetători ai istoriei omenirii au început să descopere urme ale omului în tim-puri cu mult mai îndepărtate decît se știa pînă atunci. Abia la începutul veacului nostru, oamenii de știință au început să facă bilanțul evoluției relativ scurte a omului — în raport cu viața însăși a planetei noastre — de la starea de sălbă-tăcie pînă în acea epocă, care încă pe atunci purta numele de civilizată. Arheologia a încetat atunci de a mai fi numai o vinătoare de comori sau o manie de colecționari de obiecte rare.

Și așa, încetul cu încetul, adunîndu-se piesă cu piesă, res-turi de vase, de oale și ulcele, de unelte și arme, urme de case și morminte, s-a ajuns cu răbdare la stabilirea unei istorii a eforturilor succesive ale omului către civilizație. Cu ajutorul acestor rămășițe, arheologii au putut să stabilească și să reconstituie o istorie a mișcării popoarelor, a războaielor și cuceririlor, a credințelor religioase, a obiceiurilor și atunci cînd au început să descifreze și scrierile vechi, au început să înțeleagă și gîndirea lor. Munca celor mai mulți din-tre arheologi s-a desfășurat multă vreme doar asupra perioa-dei pe care ei o numesc „epoca pietrei șlefuite” — într-o vre-me cînd omul a încetat să-și cîștige hrana doar prin vînă-toare, ci a început să se stabilească, să-și dureze așezări sta-tornice, descoperind agricultura, folosirea linei, torsul și țesu-tul ei, fabricarea oalelor pentru păstrarea hranei.

Așa au început zorile civilizației.

Numai că vremea aceasta poate să fie măsurată pe vreo 12 000 de ani, ceea ce după calculele oamenilor de știință nu reprezintă decît a 25-a parte, unii zic chiar a 50-a parte din întreaga istorie a omenirii.

Dar mai înainte, mai înainte ce făcea omul? Mai înainte, omul trăia într-o epocă pe care oamenii de știință o numesc „epoca pietrei cioplite”. Era limpede pentru cei ce descopereau aceste unelte de piatră cioplită, destul de brutal, dar îndea-juns de meșteșugit făurite pentru a putea fi folosite în sco-puri practice — cuțite pentru a tăia pielea animalelor, sule pentru găurit, sau ace grosolane de os pentru a coase bucată cu bucată aceste piese — că nu puteau fi fabricate decît de către o ființă care gîndea. E locul să spunem că există unele animale — în special gorila — care sînt capabile să se folo-sească de unelte, de o bucată de lemn, sau de os, la nevoie să întrețină focul, nu însă să-l aprindă. E dovedit că numai omul poate fabrica unelte.

CONSTANTIN PRISNEA

(Continuare în pag. a 3-a)

Foto : PETRE LĂZĂRESCU

ZBUCIUMATUL AN 1907

SĂ NU UITĂM!

Am cercetat, de curînd, cîteva din documen-tele zguduitoarelor an 1907. Un statistician bizar, făcînd socoteala țărănilor uciși atunci, arăta că dacă ar fi fost înșirate cadavrele tuturor victi-melor în lungul și latul Căii Victoriei, pe de o parte a cheului Dimboviței, regele ar fi putut să meargă de la palat pînă la dealul Mitropoliei, ca să citească mesajul de deschidere a Parla-mentului, pășînd pe un covor moale de carne țără-nească. Comparația nu mi se pare exagerată decît în cazul covorului moale. Atunci țărăniii erau numai piele și oase, așa că nici vorbă nu putea fi de „carne moale”. Căci acea clasă care se numea Talpa țării, a fost veacuri de-a rîndul și talpa suferinței. Țărăniii au muncit și au apă-rat pămîntul patriei, ei l-au udat cu sudoarea și singele lor. Dar ei au răbdat de foame și au umblat în zdrențe. Au trăit în întuneric și nești-ință căci n-au avut școli și învățători. Ei au îndurat toate necazurile. Vechilii și moșierii i-au bătut. Jandarmii i-au bătut și i-au arestat. Per-ceptorii le-au luat și cenușa din vatră. Dacă un țăran avea un pogon, două, de pămînt sărac, ră-mînea repede fără el, căci guvernul îl obliga să plătească o taxă de 2-3 ori mai mare decît plătea moșierul pentru solul cel mai mînos. Cuțitul mi-zeriei și asupririlor a ajuns la os. După nenumă-rate răscoale care au avut loc de-a lungul ani-lor în diferite părți ale României, în martie

1907, valul răscoalelor cuprinde largi mase de ță-rani. Sernnalul a fost dat de către țărăniii din comuna Flămînzii-Botoșani, cărora li s-au alătura-t cei din Frumușica și Rădeni. Întreaga țară a fost cuprinsă apoi de flăcările răscoalei. „Înar-mați cu ce găsec, țărăniii vor să cucerească pămînt, fiindcă nu pot trăi, scria un ziar. Li se trimite armată ca să-i liniștească pe veci”. „Două mii de țărani din Vlașca au avut o ciocnire sin-geroasă cu armata”. „Patru mii de țărani din Vlașca și Teleorman au pornit spre București”, vesteau telegramele trimise președinției consiliu-lui de miniștri. La Mera, în județul Putna, țără-nii cereau învoielii mai ușoare pentru pășunat pe moșiile statului.

N-au lipsit, desigur, acte de răzbunare, împo-triva sălbăticilor și asupririlor la care fuseseră supuși de moșieri și arendași. Acolo, însă, unde existase cît de puțină înțelepciune din partea moșierilor, țărăniii n-au făcut nici un rău. Așa s-a întîmplat la Miroși, în Teleorman, la Țin-tești-Buzău și în multe alte părți, unde conacele n-au vîlvorit. În loc de înțelepciune, însă, moșe-riimea și burghezia, guvernul lor au dovedit o cruzime fără seamăn.

ȘERBAN NEDELICU

(Continuare în pag. a 2-a)

„ZI-I UNA DIN SOLZ DE PEȘTE“

„Zi-i nea Drăgane una din solz de pește!“ cere cineva din mulțime. E sala plină și nu-i chip să scapi. Dima Drăgan potrivește solzul și cîntă o horă bătrînă. I se dă nota 10 și spune fălindu-se: „Cînd eram școlar n-am avut un noroc ca ăsta“.

Mai curios este că apare în public pentru prima dată. Unde-o fi fost pînă acum? Unde să fie, muncea la cîmp și în clipele de odihnă cînta din solz de pește.

La Slobozia Conachi-Galați se desfășoară un dialog care a răscolit satul pînă la cele mai adînci straturi. Un dialog ca cel de la Televiziune dar mult redus. Redus ca proporție, nu ca intensitate a emoției artistice.

Concurenții sînt brigăzile de producție aflate — acuma cînd scriem — fi-rește la semănat, dar și în semifinale. Cîte doi profesori au primit însărcinarea dificilă să depisteze talente. „Unde să găsești talente în brigăzi?“ — s-au cam speriat la început. Cîte au fost s-au afirmat și-s în jurul căminului. Iată însă că n-a fost nici pe departe așa. Cum poți să niți faptul că viața sufletească a oamenilor se îmbogățește și că ea cere neîncetat noi forme de manifestare.

— Mărturisesc — spune profesorul Ion Crețu — că am fost mirat de cîte a putut da la iveală un simplu sondaj. S-a descoperit astfel că Petru Florea, omul cel mai scund din sat, e un dansator excelent. (Nu făcea parte din echipa de dansuri a căminului cultural — N.A.); că Ștefan Gherasim cărnia i se mai zice și „mustăciosul“ cîntă cîntece vechi la fluier și caval; că Ilie Badiu în vîrstă de 80 de ani e o comoară de povești pline de farmec și înțelesuri.

Fiecare brigadă din cele 14 și-a ales, după o triere severă, cîte unul „tobă de carte“ să răspundă la întrebările despre agrotehnie și statutul C.A.P.

La prima fază au fost 200 de concurenți. În sală, 700 de oameni în picioare, dinamizați de ritmul competiției, își sprijineau cu înverșunare brigada. Și fiindcă brigăzile a 6-a și cea legumicolă au sfîrșit la egalitate juriul a propus tragerea la sorți a cîștigătorului. Sala infierbîntată cere însă repetarea întîlnirii între cele două brigăzi aflate în cum-pănă.

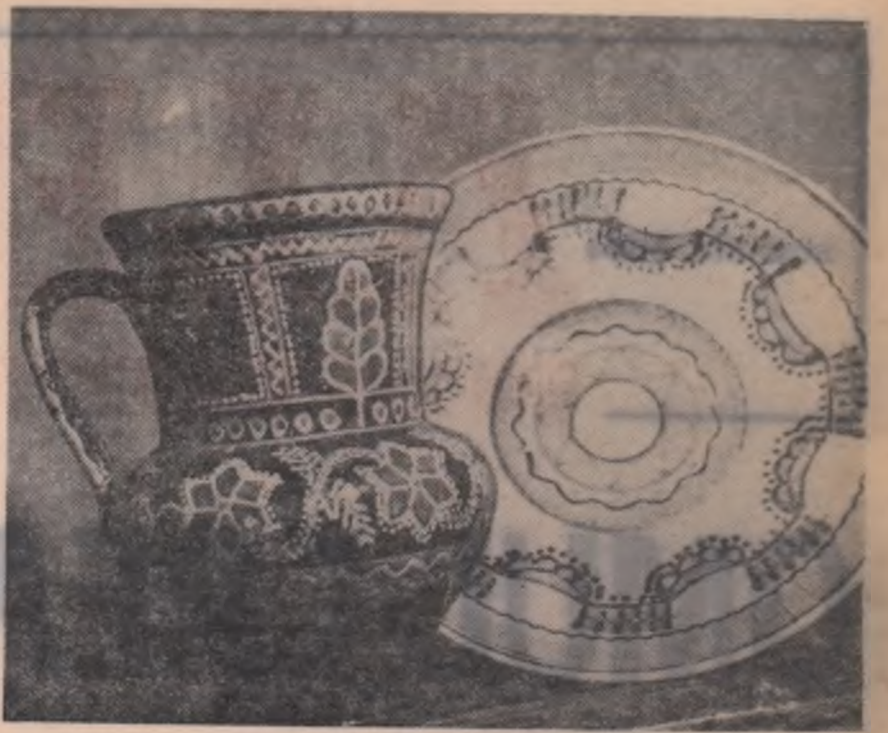
Cînd unul din concurenți s-a încurcat la o întrebare din zootehnie Dumitru Drăgan aflat în sală a cerut îngăduința să răspundă el. Nu i s-au acordat puncte, fiind în afara concursului, dar era fericit că și-a reabilitat brigada. Episodul e caracteristic pentru spiritul întrecerii care a apărut ca o prelungire pe scenă a unei întreceri între brigăzi, născută în munca la cîmp. Dialogul a scos la iveală 14 fluierași, cît să faci o echipă, deși căminul n-avea echipă de fluierași. S-au ivit „din pămînt“ 6 cîntăreți la muzicuță, mulți soliști vocali de muzică populară și ușoară, recitatori și povestitori. Pînă acum o lună activitatea căminului intrase într-un fel de impas. Ea tindea să devină cenușie și neinteresantă. Singurele două formații existente prezentau invariabil același program. Pînă acum o lună directorul căminului cultural, Valentin Paraschiv, spunea că ar mai înființa formații... „dar dacă nu-s talente“.

Și iată-l în sfîrșit fermecat, ca ucnicul vrăjitor, de niște forțe pe care însuși le-a stîrnit și de a căror existență nu știuse.

„Ne sună și acum în urechi glasul de clopoțel al Floricăii de 6 ani („Mi-am făcut iie cu flori“), și doinele bătrînești, și cîntecele din caval, și hora lui Dima Drăgan.“

„Zi-i nea Drăgane una din solz să se audă pînă la marginea regiunii“.

T. VIRGIL

Ceramică de Horezu

A IV-A EXPOZIȚIE BIENALĂ DE ARTĂ POPULARĂ

V. SAVONEA
metodist specialist
al Casei centrale
a creației populare

A început pe toată întinderea țării tradiționala întrecere a creatorilor populari de la sate și orașe — a IV-a Expoziție biennială de artă populară. Ea va pune în valoare talentul și măiestria celor ce au moștenit frumoasele meșteșuguri artistice ale culturii noastre populare.

Această manifestare se va desfășura în patru etape: în lunile martie și aprilie se vor organiza expoziții intercomunale în satele cu cele mai bogate tradiții; în luna mai va avea loc etapa raională, cu expoziții la casele de cultură și în centrele de raion; în luna iunie — etapa regională, iar între 1 august și 1 septembrie se va deschide expoziția republicană.

Expozițiile vor prezenta, într-o varietate mai bogată de genuri decît la bienalele anterioare, costume naționale, cusături și țesături de casă, ceramică smălțuită și nesmalțuită, creștături în lemn și sculptură populară, lucrări în piele, în os sau metal, împletituri din pânză, papură, nuiele, pictură populară pe sticlă, ouă încondate, măști, diferite obiecte decorative de interior etc. Constituind adevărate întîlniri între tradiție și frumusețe, expozițiile vor înfățișa un tablou bogat al talentelor autentice, al valorilor tradiționale — al căror prestigiu s-a impus deja —, al creației sau al tradițiilor încă prea puțin cunoscute dar a căror frumusețe merită a fi pusă în lumină. La munca de depistare și selecție sînt chemați să-și dea concursul cei mai buni cunoscători ai tradițiilor, țărani sau intelectuali din comune, activiști culturali cu dragoste pentru obiceiurile locale.

Merită a fi subliniat îndemnul de a alcătui în expoziții anterioare specific tradiționale care să scoată în evidență armonia decorativă, modul de organizare a spațiului în casele țărănești, frumusețea culorilor și a motivelor din țesături, ceramică etc., confortul specific al pieselor de mobilier din diferite zone etnografice.

Pentru creațiile cele mai reușite din fiecare regiune a țării vor fi acordate premii pe genuri de obiecte. Numai la expoziția republicană se vor decerna 100 de premii și mențiuni; de asemenea, vor primi diplome toți participanții. Criteriile de apreciere a lucrărilor sînt: autenticitatea, nivelul de valorificare a tradiției și frumusețea artistică a obiectelor expuse.

ZBUCIUMATUL AN 1907

SĂ NU UITĂM!

(Urmare din pag. 1)

În Cătunul Vieru s-au tras 16 șrapnele, Stănești au fost bombardați cu tunurile. Au fost omorîți și răniți, la Clejani și Gorneni, aproape 800 de țărani răsculați. La Moțăței, în Dolj, 50 de oameni au fost uciși și 210 răniți. Zeci de mii de țărani au fost uciși, răniți, schingiuiți și închiși în temnițe grele.

Crimele săvîrșite împotriva țărănimii au stîrnit indignarea tuturor intelectualilor cinstiți, a studenților. Presa progresistă a luat apărarea țărănimii. Ba chiar și ziarele care nu puteau fi bătute ca sustinătoare ale celor revoltați. („Universul“ și altele) cereau guvernului să potolească răscolața nu cu tunurile, ci cu reforme în favoarea țărănimii. Însuși ziarul reacționar „Voința“, după ce cerea să fie evitat „contactul dintre țărănimie și proletarii de la oraș“, arăta că trebuie îmbunătățită starea economică și morală a țărănilor. Partidele burghezo-moșierești au dat însă, țărănilor, gloanțe și moarte. Și cruzimea lor a fost cu atît mai condamnată, cu cît au ucis mii

de țărani, după înăbușirea răscoalei în sînge și după ce liniștea fusese restabilită.

„Țărănimea, clasă nenorocită și obidită a cerut dreptate cu prețul vieții ei și dreptate nu i s-a dat, scria într-o dare de seamă elaborată de însuși cabinetul unuia dintre călăii țărănimii — Dimitrie A. Sturza, președintele guvernului liberal. Fapta ei, dimpotrivă a săpat o prăpastie între dînsa și celelalte clase. Apostolii ei: preoții și învățătorii — au fost huliți de toți“.

Se împlinesc 60 de ani de cînd pămîntul României a fost stropit cu valuri de sînge nevinovat, sîngele țărănilor, creatorii și păstrătorii comorilor neamului românesc. Clasele care au dat ordin atunci să tragă cu tunurile: burghezia și moșierimea au fost desființate ca clasă. Urmașii miilor de victime ale sîngerului eveniment din 1907 își croiesc astăzi o viață nouă și privesc cu seninătate înainte, spre viitorul an de an tot mai luminos. Ei cinstesc memoria eroilor de la 1907. În numeroase sate au fost ridicate monumente și plăci comemorative; au fost amenajate muzee care amintesc luptele și jertfele țărănimii pentru dreptate.

EUGEN BOUREANU: Oameni de demult.

Selecție dintr-o operă mult mai întinsă decît se cunoaște, volumul recent apărut la Editura Tineretului prilejuește noilor generații de cititori întîlnirea cu un scriitor care are în urma sa o bogată activitate literară.

Autorul, moldovean de origine, azi în vîrstă de 82 de ani (s-a născut la Tecuci, în 1885) și-a tipărit primul volum în 1905, dar înainte de primul război mondial se face cunoscut mai ales prin schițele și nuvelele apărute în diferite publicații literare ale epocii, din Iași și București (unde se stabilește).

Eroii săi sînt mărunți funcționari ce locuiesc în casele prăpădite ale vechilor țigănoare moldovenești sau țărani ai săracelor sate din aceeași parte a țării; cu rare excepții, ei parcurg o experiență dureroasă, consumată zi de zi în incertitatea agoniseli pentru un trai cinos. Aproape fiecare povestire se încheie cu moartea personajelor centrale, sfîrșitul venind ca o ușurare. Dar să nu se înțeleagă prin aceasta că scriitorul ar fi un predicator al aflării liniștii prin dispariție. Dimpotrivă (și pentru aceasta să se vadă povestirea Calipso), el indică vinovății, atrăgînd atenția asupra responsabilității oamenilor față de soarta semenilor lor.

MIRCEA IORGULESCU

GHEORGHE BUZOIANU: O seară pentru mai tîrziu.

Gheorghe Buzoianu s-a făcut cunoscut prin schițe și povestiri publicate în presa literară, indeosebi în paginile revistelor Tribuna și Luceafărul. Prozatorul se orientează către aspecte ale vieții contemporane, urmărind cum transformările ce au loc în societatea noastră determină transformări adînci în psihologia oamenilor. Ultima seară din viața de ospătar a lui Costea nu va fi uitată niciodată, deoarece colegii lui au aranjat astfel lucrurile ca ea să rămînă memorabilă (O seară pentru mai tîrziu). Impresionante sînt și clipele pe care le trăiește tînărul soț din Dimineața senină în momentul nașterii primului copil. Evenimentul determină bucurii și frămîntări pe care scriitorul le notează cu multă sensibilitate. Autorul povestește corect și cu răbdare, dovedind abilitate în urmărirea firului acțiunii, a personajelor, a dialogului. Aproape în mai toate scrierile accentul cade pe victoria noului. Eroii își rezolvă pînă la urmă problemele de viață, fie că este vorba de probleme personale, fie că ele îmbrățișează o arie de interes mai larg, obștească.

V. Z.

Ne cunoaștem copiii?

Trei ziariste, Mia Cristea, Oltea Alexandru și Smaranda Sburlian, au publicat de curînd la Editura Didactică și Pedagogică un interesant volum de schițe și povestiri pe teme de familie. Pornind de la situații concrete întîlnite ca reportere prin satele țării, autoarele se opresc asupra unor aspecte de mare importanță etică privind relațiile dintre părinți și copii. Făcînd parte din colecția În ajutorul părinților lucrările, înmănunchate sub un titlu edificator: Ne cunoaștem copiii? pe lingă realele calități literare, au o certă valoare instructiv-educativă, oferind cititorilor prilej de meditare, ajutîndu-i să pătrundă cu discreție și gingășie în universul atît de complicat al celor mici.

Fără a o face cu ostentație, bazîndu-se pe cercerile pedagogiei moderne, autoarele demonstrează cu uneltele artei că prin tact și înțelegere, apropiîndu-te cu căldură de sufletul copiilor, chiar și pe cei considerați „cazuri“, poți să-i îndrepți, să-i crești oameni adevărați.

IRIMIE STRAUȚ

Nesecatele

resurse omenesti

Ei știu toți că munca se confundă cu începuturile vieții. Cât timp s-au comis în numele ei acte de ofensă și umilință știu, de asemenea, dar le e lehamite să mai socotească.

Și mai știu că mai apoi au rupt cu ajutorul ei zăgăzurile atîtor bogății nebănuite, că au preschimbat-o în izvor de bucurie, că le-a purificat viața și a luminat-o, că i-a ajutat să învingă îndărătnicia, lenea, mulțumirea mărunță.

Multe s-au schimbat așadar.

Neschimbat a rămas numai cuvîntul : MUNCA.

Președintele cooperativei agricole „11 Iunie” din Pechea, regiunea Galați, este Eroul Muncii Socialiste și deputat în Marea Adunare Națională. E unul dintre cei mai buni oameni ai Pechei, ridicat din masa atît de anonimă, după o selecție severă făcută de viața însăși.

— Cum te-ai ridicat matală, tovarășe Negoită ?

— Prin muncă.

Munca a stat în fruntea juriului care alegea dintr-o sută, dintr-o mie, într-un concurs desfășurat pe interval de ani și pe o vastă scenă de 4 000 de hectare pe cei care trebuiau să conducă treburile.

La omul acesta care a umblat desculț a venit odată un oaspete ciudat. Negoită spune că avea în clipa aceea o ocupație dar nu-și amintește bine ce... parcă făcea un calcul algebric pe o pungă de făină sau trasa schița unei crescătorii. Strămul a văzut asta și sta mut, în prada unei mari umiri și abia atunci a ridicat și Negoită ochii și l-a recunoscut pe fiul ultimului moșier pechean. A fost un dialog scurt și obișnuit dacă părțile care-l purtau n-ar fi prezentat, fiecare, câte o epocă, una supusă și resemnată, cealaltă biruitoare și înțeleaptă. Personajul se întorcea, după rătăcirii și încercării sterpe în sat anume ca să muncească.

— Și cam ce știi mata să faci ?

— Mă pricep la mecanică.

— O să mă sfătuiască cu tovarășii și o să hotărîm. Și s-au sfătuit și l-au primit să muncească. Ar fi interesant, credem, de privit satul de acum prin ochii acestui om care la plecarea lăsa o anumită realitate socială pe care a găsit-o complet răsturnată. Întocmai așa, masa de țărani care mișuna sub zidurile conacului a făcut minunea să defrișeze niște terenuri necunoscute, aflate și în cuprinsul moșiei și în suflulele lor. Sint 700 de hectare pe dealul Suhurluiului pe care le despuiau ploile și vînturile și pe care au făcut trepte nesfîrșite care se pierd din zare în zare. Curg de acolo toamna Rieslingul și milioanele.

Cine are ochi de văzut vede, așadar, și recunoaște. Cum s-a și întîmplat de fapt.

Același pămînt și totuși altul

„Aflăm că primul act vizionar al celor de la „11 Iunie” a fost stabilirea raportului dintre cerințele lor vitale și productivitatea pămîntului. Care gospodar care trăiește pe picioarele lui,

care cunoaște secretul pe care numai cine nu vrea nu-l știe, al descoperirii și utilizării resurselor proprii, nu ar face la fel în loc să ceară și să tot ceară ajutor și să aștepte să fie dus de mină ? Negoită ne oferă o argumentație practică.

„Cînd am luat ființă erau în sat 7 000 de suflete. Acum sînt 10 000 și vor fi 15 000 Pămîntul, în schimb, e tot ăla. Așa că am început o întrecere nebună, „care pe care”. Am cîștigat căci altfel nu era de imaginat. Ajutorul statului în mecanizare a însemnat enorm ; apoi, modul de folosință al pămîntului. Există o practică nenorocită : se pune greu după greu ani în șir și ne omorau dăunătorii. Am realizat deplina rotație a culturilor. Apoi s-au introdus soiuri tot mai bune, s-au extins viile în terase. Și în sfîrșit încă ceva pe care nu-l pot descrie în trei cuvinte și care-i totul : munca oamenilor. În 1962 valoarea zilei-muncă era de 26,90 lei. Anul trecut s-a ridicat la 33,77 lei. Și în timpul acesta oamenii s-au mai și înmulțit. Înmulțescă-se în pace”

Există și o nemulțumire creatoare ?

„Există,” — ne spun cei de aici — și ea conține fermentul progresului. Cei de la C.A.P. „7 Noiembrie” au făcut cu opt ani mai tîrziu pasul cooperativizării din care cauză au în desagă cu 10 milioane mai puțin ca ceilalți. Mersul le este însă sigur iar mecanismul muncii, cu unele excepții, bine pus la punct. Anul trecut jumătate din cultura porumbului a fost calamitată dar producția medie a ajuns totuși la 3 000 kg la hectar. Dacă natura nu i-ar fi încercat, producția ar fi trecut de 4 tone. Iată însă, că anul acesta prevăd la porumb 2 600 kg. După ce se face așadar, demonstrația unor posibilități, darea înapoi ni se pare nelalocul ei. Inginerul agronom încearcă o explicație teoretică : „Anul trecut relația sol-plantă a avut la cultura porumbului condițiile cele mai bune. Acum s-au schimbat solele și s-ar putea să avem surprize”. (Explicația, oricît de științifică ar fi, nu înțește departe).

— Dacă vine vreo grindină ? — spune președintele prudent. Dar îi repetăm și dînsul remarca. Iordache Dragomir, secretarul organizației de partid, pe

cooperativa agricolă, pune degetul pe rană.

— De ce să ne îmbătăm cu apă rece ? Mai avem încă multe de făcut. Ingrășăminte nu ne lipsesc dar vorba-i cum le folosim. Brigada a treia a lui Gheorghie Pațilea și a patra a lui Stoica Oană au dus ingrășămintele la capătul tarlalei și acolo le-au lăsat. Ele și-au pierdut din puterea fertilizantă, ceea ce în boabe ar însemna o pagubă de 300 de kg de porumb la hectar. (Trece apoi la rezerva de forță umană). — „E adevărat că sînt 200 de membri cooperatori cu peste 400 zile-muncă. Că alți 200 au între 200 și 400 zile-muncă. Dar ce se întîmplă de aici în jos ? De aici în jos dăm peste ceea ce numim noi „sufletele călătoare”. Într-un an sînt aproximativ 300 de zile lucrătoare. Cum se face atunci că un om în puterea muncii cum e Călin Costică n-are nici o zi-muncă ? — Și cu ce trăiește ?

— Trăiește (!?). După cite se înțelege trăiește din expediente și din cîștiguri obținute cu muncă puțină.

Prin consecințele morale ale modului lor de viață, instabilii dau — credem — motive de grijă și de preocupare. Așezăm constatarea aceasta lingă mărturisirea secretarului că se face foarte puțin pentru recuperarea lor și în general pentru deplina folosire a resurselor umane

Mecanizare, productivitate, timp

Niță I., profesor de psihologie la liceul din Pechea, fiu de țaran, de altfel, care a lucrat cînd era mic la seceră (și n-a uitat), spune :

— Munca extenua înainte fizic și sufletește. La 30 de ani se declarau bătrîni și-și considerau încheiat ciclul. Mașinile i-au ajutat să nu mai măture în genunchi miriștea și le-a îndreptat spinarea. Li s-a mărit raza de vedere la propriu și la figurat. Au mai mult timp și nelimitate posibilități să-l fructifice pentru perfecționarea producției și instruirea personală. Mă bucură să descopăr pe sute de chipuri optimiste cu cit s-a ridicat stacheta tinereții omenesti.

Am făcut o statistică la C.A.P. „7 Noiembrie” al timpului pe care li-l oferă agricultura modernă. Mecanizarea integrală a culturii grîului le aduce, raportat la numărul de brațe, o economie de timp social de 11 000 de zile. Se mai adaugă și timpul de la celelalte culturi, din sectorul zootehnic etc. Timpul și forța de muncă economisite îngăduie

redistribuirea brațelor după noile cerințe. (Terasele absorb un mare volum de muncă). Munca în condiții moderne le acordă răgaz de gîndire. Două treimi din totalul cooperatorilor au absolvit sau urmează învățămîntul agrozootehnic. E fără îndoială unul din factorii permanenți ai producțiilor actuale din cîmp și zootehnie care nu-și află în trecut termeni de comparație.

Ambiția depășirii și autodepășirii

Cînd în aceeași comună trăiesc două unități ideea de întrecere se afirmă chiar dacă e neglijată.

— E firesc să vă comparați rezultatele, îi spunem lui Negoită. Cum o faceți ?

— Neorganizat, deși recunosc că nu e bine. Nu e de mirare că ne lovim pe alocuri de manifestări de rutină și stagnare. E cazul lui Mușat Postolache, vechi brigadier legumicol, care se obișnuise să spună : „Eu is bătrîn în meserie : nu mă învățați voi pe mine”. Și refuza să se consulte, și refuza să învețe. Iată și rezultatul : la grădina de legume s-a obținut în medie o producție cu o tonă și jumătate mai mică la fiecare hectar decît la C.A.P. „7 Noiembrie”. Aceasta cu toate că cele două grădini se află gard în gard. După o socoteală sumară diferența, în defavoarea noastră, ar fi de 1 000 de lei la hectar. Atît ne-a costat îngîmfarea lui Mușat. I-am comunicat-o în adunarea generală și tot atunci s-a hotărît mutarea lui ca lucrător în cîmp. Povestea e de acum doi ani. Se pare că lecția a căzut însă pe teren bun. Știm asta deoarece i-am urmărit comportarea, fiindcă ne interesa ca omul să nu se piardă, dat fiindcă acumulasă o bună experiență. Astăzi este brigadier zootehnic.

Întrecerea mobilizează ideal forțele, șlefuește caracterele. Am „împrumutat” de la „7 Noiembrie” priceperea cu care se organizează via, ei ne-au preluat din experiența din cîmpul cel mare. Fiindcă deși au teren mai bun, mai bine așezat, au totuși an de an și-n mod nejustificat producții mai mici. Avansul pe care-l deținem în forță economică și organizare nu împiedică o întrecere desfășurată. Dimpotrivă...

Comparați-vă, așadar, pe mari panouri puse la vedere, să stîrniți ambiții constructive, să puneți voințele în mișcare !

Dar asta cît mai grabnic.

V. TOSO

(Urmare din pag. 1)

Acum vreo treizeci de milioane de ani trăiau în Africa de răsărit niște ființe, care aveau unele caractere de maimuță și care s-ar putea să aparțină ramurii primitive din care a apărut în același timp omul și maimuțele. Cu timpul la aceste maimuțe care încercau mereu să se ridice pe picioarele de dîndărăt, s-au dezvoltat oasele bazinului și picioarele de dinapoi, încît ele au început să umble numai pe picioare.

Era limpede ! Primul om începuse să meargă în picioare. Mîinile au început să capete o mai mare folosire. Mai mult, poziția aceasta verticală a dat posibilitatea acestor strămoși să-și dezvolte vederea, începînd să distingă obiectele îndepărtate ca și cele din imediată apropiere cu aceeași limpezime ; dar mai ales le-a permis să-și dezvolte creierul. Și în timp ce toate celelalte animale își dezvoltau doar mușchii și oasele, doar strămoșii omului își perfecționau creierul. Și așa acum vreun milion sau poate două milioane de ani înaintea timpurilor noastre alături de urmele unor schelete, s-a găsit și o unealtă. Poate chiar un început de unealtă, o piatră cioplită. Aici omul-maimuță trece pragul cel mare și devine om. Acel om care a spart, a cioplit prima piatră, trebuie să se fi mirat, tot așa cum ne mirăm noi astăzi în fața unei mari descoperiri științifice.

Și animalul acesta, care era primul om, și care în raport cu celelalte animale care existau avea o statură destul de bicinică va găsi și mijlocul de a face foc. Cum o fi făcut acest lucru, e greu de spus. Precînd două bucăți de lemn uscat ? Luînd focul dintr-un copac aprins de trăsnet ? Din cer în nici un caz n-a putut să-l fure. Cine n-a văzut însă că atunci cînd spargi pietre sar scînteii ? Și fără îndoială că ina-

înte de a fi făcut cu mîinile lui, cu munca lui primul foc, omul primitiv a trebuit să-și înfrîngă groaza pe care i-o inspira acest formidabil fenomen. Ardea lemnul și se făcea scrum ! Pentru dînsul asta nu putea să însemne decît vrăjitorie. Trebuia să se facă și el vrăjitor ; și s-a făcut. Grecii vechi aveau tot dreptul să cinstească pe Prometheus și oamenii n-au încetat niciodată să cinstească focul : fie că ardea flacăra nestînsă la căpătiul eroului necunoscut, în altare închinare zeilor, sau mai tîrziu în biserici, îngrozindu-se de focurile iadului, sau așa precum probabil primii oameni lăsa în grija nevestelor să nu se stingă locul pe care cu greu îl aprinseseră. Și nu tîrziu au avut mare nevoie de foc, căci au venit timpurile unor mari înghețuri — vreo patru în interval de un milion de ani. Mai ales că oamenii, din Africa mai întîi, își lepădaseră părul de pe dînsii, fără a se gîndi că într-o zi va veni vremea să omoare urșii pentru a se îmbrăca cu blana lor. Și atunci cînd a venit prima glaciație — primul mare îngheț pe pămînt — omul a trebuit să se gîndească sau să moară. Și el a ales atunci gîndirea ! El a înțeles atunci că gîndind poate să scape de moarte.

Și așa omul a evoluat de la stadiul de om primitiv (de animal) la stadiul uman, datorită dezvoltării conștiinței sale. Arheologia, dezvelindu-ne panorama evoluției umane ne demonstrează că omul a devenit om datorită muncii și dezvoltării conștiinței sale.

Primii oameni care au văzut locul, au știut apoi să-l aprindă și să-l controleze. Omul primitiv care a descoperit prima sa unealtă a văzut că ea îi mărește puterea brațului său. Omul zilelor noastre știe să combine o sumedenie de mecanisme care economisesc considerabil munca lui.

Și cu ajutorul acestei științe care se cheamă arheologie, noi nu facem altceva decît să ne lărgim însăși cunoașterea noastră, căci privind înapoi drumul parcurs ne putem făuri mai ușor înțelegerea pentru drumul care stă înaintea noastră, a întregii omeniri.

OMUL —

CREATIE

A MUNCII

LEGENDĂ

ȘI ADEVĂR

BABA DOCHIA CU NOUĂ COJOACE

Ca multe alte legende, și Baba Dochia pornește de la un adevăr istoric. Se urzește și se brodează în jurul simbolului de adevăr, pentru a-l înfrumuseța, a-i da măreție și pasionantă putere de circulație. Care-i acest adevăr? Ușor de aflat sau îndeobște cunoscut: războaiele dintre romanii conduși de împăratul Traian și dacii ocîrmuiți de regele Decebal.

După cum înseamnă istoria, războaiele pentru cucerirea Daciei sînt dintre cele mai cutremurătoare fapte ale istoriei antice. S-ar putea compara cu cele trei războaie punice, în urma cărora romanii cuceresc cetatea Cartaginei sau cu războaiele pentru cucerirea Greciei ori cu cele duse pentru cucerirea Galiei. Traian împăratul s-ar putea compara cu Caius Iulius Caesar care a sursat pe gali, așa după cum Decebal s-ar putea asemăna cu Hanibal cartaginezul ori cu Vercingetorix galul care și-a ridicat popoarele lor împotriva cuceririi romane și au rezistat pînă la ultima săgeată și pînă la ultima picătură de singe. Războaiele daco-romane au fost o mare dezlănțuire de forțe și de îndrjrit eroism. Romanii au venit asupra dacilor, cu forțe uriașe. Dacii s-au apărat cu înverșunare. În cîmpie și în codri, în trecătorile și între stîncile Carpaților, sub zidurile Sarmisgetusei, s-au bătut ca troienii poveștilor homerice, s-au luptat, asemeni cartaginezilor. La marile bătălii au luat

parte bărbați, femei și copii, tineri și bătrîni. După înfrîngere, mulți daci s-au retras spre munții Moldovei, iar căpeteniile, în frunte cu Decebal, și-au pus singuri capăt zilelor, ca să nu impodobescă alaiul triumfal al lui Traian, cu marea lor înfățișare de luptători neînfricați. De bună seamă că, într-un război în care nimeni nu s-a cruțat, va fi luat parte și familia lui Decebal. Poate pe una din fiicele lui o chema Dochia. Poate în adevăr, a fost frumoasă, cum zice legenda. Poate a avut și o inimă de viteaz, măcar că era femeie.

Sigur este că, în bătrîna amintire a poporului, întîmplări ca acestea au răsunat din surlele cu tragice ecouri strecurate prin durere și prin veac. Mai ales că acest cutremurător eveniment a fost războiul care a topit pe dacii înfrinți și romanii biruitori în plămădă nouă: poporul român. Numele lui Traian, peste veac, s-a identificat cu gospodarul din plugușor:

*S-a sculat, mai an,
Bădica Traian
Și-a încălecat
Pe-un cal învățat...*

Dochia, eroica exponentă a familiei lui Decebal, s-a amestecat cu elementele naturii, cu însuși pămîntul românesc, simbolizînd dirzenia și tăria de cuget. Și legenda ei a dobîndit coloratură fantastică de basm și minune,

deși pornea de la evenimente și sonaje istorice reale. Așa se înfîșă în toate legendele, de la Homer coace.

Legenda Dochiei are multe variații fără deosebiri esențiale. Îndeobște spune că Traian a venit să cucerească Dacia, ca să-i ia bogățiile, aurul, trele scumpe și pe Dochia, fiica Decebal, despre care au zis că era de frumoasă, că la soare te puteai dar la dînsa ba. Și, iată, Traian în ratul a dezlănțuit război nimicitor mai cînd Decebal pregătea fericita tătă a Dochiei cu un viteaz dac. Fdouă popoare împodobite cu darul tejei și al dorinței de libertate, i daci și romanii s-a dus un război și peste măsură de sîngeros. Treb să lupte pînă la unul, sub zidurile tății de scaun, Decebal a trimis b nii, copiii și femeile la adăpos munți. A rugat-o și pe Dochia să se rească din calea lui Traian. Ascutoare, fata a plecat spre munții din sărit. Pe drum, romanii au pri și-au dus-o în fața împăratului. bucurat mult Traian împăratul de mușetea, tinerețea și istețimea Doc Dar nu i-a fost bucuria prea îndegă: logodnicul Dochiei, cu o samă prieteni inimoși ca și el, au făcut c făcut și-au scos-o din tabăra rom Soarta a vrut însă ca logodnicul cadă prins în miinile romanilor. Traian a poruncit călăului să-i

Prieten al artiștilor amatori

Pe pieptul dansatorilor prinși în joc pe scenă strălucește insigna de Laureat al celui de al VII-lea Concurs pe țară și un sat întreg aplaudă cu entuziasm.

Printre oamenii veniți din toate cătunele să-și sărbătorească echipa care a adus cînte și faimă așezării lor se află și un om înalt, de vreo 40 de ani, mult îndrăgit de membrii formației. Stă calm și gînditor, pe o bancă din față, alături de cîțiva săteni și-n ochii lui verzi și pătrunzători licărește o lumină caldă și senină. Trăiește și el împreună cu satul bucuria acestor clipe, dar gîndul îl poartă departe. Dansatorii de pe scenă îi evocă amintiri, îl fac să retrăiască multe episoade din istoria formației, istorie la care a participat de la prima repetiție și pînă acum cînd dansatorii s-au întors din București cu premiul I pe țară.

Imaginea de pe scenă se suprapune cu amintiri și întîmplări legate de aproape fiecare om din echipă. Iată-l pe dansatorul acela tînăr cu piciorul sprinten și fața atît de aprinsă asupra căruia privirea-i zăbovește o clipă. E din cătunul Finațe și unul dintre cei mai buni jucători. Are și acum fața îmbujorată ca în acea seară, cu ani în urmă, cînd echipa pornise la drum. Era la a treia sau a patra repetiție cînd deodată și-a părăsit locul și a venit la el: „Tovarășe Haiduc eu nu mai joc, și nici soția n-o să mai vină” — i-a spus omul agitat, gata, gata să plece. Tînăr căsătorit, era gelos. Se nimerise ca la repetiție soția lui să danseze cu un alt dansator. A stat atunci de vorbă cu el pînă seara tîrziu despre adevărata dragoste și încredere reciprocă între soți, dar omul părea neînduplecat. La prima repetiție totuși n-a lipsit. A continuat să vină cu regularitate. Și soția, la fel. Acum strălucește și pe pieptul lui și al soției insigna de Laureat...

Un fapt care l-a impresionat mult îi stăruie acum în minte. La faza interregională de la Tg. Mureș scena a fost prea mică pentru întreaga echipă. Trebuia renunțat la aproape 50 de dansatori. Era un moment dificil. Dar oamenii rămași de-o parte nu s-au supărat. Au spus așa: „Nu-i vorba aici de noi ci de satul nostru Ceanu-Mare. Echipa să iasă cu bine, asta-i important”. Și au urmărit cu emoție pe colegii lor cînd au evoluat în fața juriului.

Era în toamna lui '62, într-o dimineață rece și cu o ploaie mărunță, cînd Eugen Haiduc a sosit la Ceanu-Mare. A venit să lucreze ca instructor de partid. După numai cîteva zile de la sosire a pus în fața oamenilor din comună problema activității culturale, a valorificării bogatelor tradiții folclorice, a jocurilor populare de pe aceste meleaguri. Și oamenii au venit cu drag în formații. S-au strîns dansatori și cîntăreți și, într-o seară de noiembrie, 150 de săteni repetau deja jocurile locale Cenanca și Turdeanca, iar peste 100 cîntau în cor.

A trecut multă vreme, mai bine de doi ani, de cînd Eugen Haiduc a plecat din Ceanu-Mare, dar oamenii de aici nu l-au uitat. De cîte ori au treabă în oraș, la Turda, nu trec prin Viișoara, comună unde lucrează în prezent, fără să nu-l viziteze.

Dar nu numai la Ceanu-Mare l-au îndrăgit oamenii. Poposiți la Tureni, mergeți la Aiton sau la Viișoara și veți afla cît de mult e stimat de oamenii din aceste localități.

Peste tot pe unde a lucrat, vreme de peste un deceniu, Eugen Haiduc i-a îndrumat pe săteni cum să-și ridice satul pe trepte mai înalte de cultură, le-a susținut și sprijinit aspirațiile către frumos și o viață spirituală din ce în ce mai bogată. În satele unde a muncit a lăsat în urma lui formații mari și valoroase care dăinuiesc și azi și în cadrul cărora și-au găsit împlinirea artistică sule de săteni. La Ceanu-Mare o formație de dansuri și un cor mare, la Aiton o echipă cu o sută de dansatori, la Viișoara un cor puternic pe scheletul căruia se înjghebează, în prezent, un ansamblu folcloric al raionului Turda.

Eugen Haiduc n-a condus niciodată vreo formație și n-a fost în fruntea niciunei instituții culturale din aceste așezări, dar în fiecare sat unde a lucrat a știut să însușească și să atragă în activitatea culturală pe intelectuali, să-i sprijine în nobila lor misiune.

Invățătorul Octavian Potra, care a instruit vreme îndelungată formația de dansuri din Ceanu-Mare, mi-a vorbit cu recunoștință de ajutorul pe care l-a primit: „Mi-a plăcut dansul popular de mic copil și mi-am dedicat timpul liber acestei îndeletniciri. Am lucrat ca instructor de dans în multe sate. Dar așa cum m-a sprijinit tov. Haiduc nu m-a sprijinit nimeni. A fost alături de echipă și de mine, și cînd totul se desfășura bine, și atunci cînd am trecut prin momente mai dificile. Știam să dansez, dar să lucrez cu atîția oameni, de atîtea vîrste, de la dumnealui am învățat”.

Cu doi ani în urmă am asistat la o repetiție a echipei de dansuri din Aiton, comună de lingă dealul Feieacului. Într-o pauză, instructorul formației, însuși președintele cooperativei agricole de producție din comună, mărturisea: „De cînd a venit la noi tov. Haiduc am înjghebat o formație mare. Și uite că și pe mine m-a cuprins din nou pasiunea pentru jocul nostru popular.

La cîteva faze de concurs, care s-au desfășurat recent în raionul Turda, printre spectatori putea fi zărit un om înalt și masiv. Urmărea atent și calm evoluția formațiilor și în ochii lui verzi și pătrunzători licărea o lumină caldă și senină. Echipa care s-au perindat pe scenă i-au evocat amintiri, l-au făcut să retrăiască întîmplări și fapte de demult. Dacă l-ar fi întrebat cineva la care dintre formații ține mai mult, Eugen Haiduc n-ar fi numit niciuna. Căci îi sînt la fel de dragi dansatorii din Ceanu-Mare, cîntăreții din Viișoara ca și artiștii amatori din Tureni sau din Aiton.

R. IARAI

La Combinatul de industrializare a lemnului din Sighetul Marmației

Un punct pe

COMBINATUL DIN SIGHETUL

Sighetul Marmației, un îndepărtat orașel din nord înconjurat de bătrîni munți ai Maramureșului, cu codrii lor seculari. Rareori ajungeau pînă în Capitală ecouri ale vieții acestei așezări. Ca să potolească setea de înavușire a unor stăpîni lacomi, munții din părțile Sighetului au fost supuși, între cele două războaie mondiale, unei aprige operații de despădurire. Lemnul dădea ocol orașului îndreptîndu-se spre alte părți de lume unde existau fabrici de cherestea și de mobilă.

Dar au trecut anii... Mai întîi au reapărut pe colinele dezgolite de podoaba lor vegetală păduri tinere de conifere și de foioase. Exploatarea lemnului, efectuată ca pretutîndea în țară după criteriile științifice, raționale, a impus amenajarea unei baze a industriei prelucrătoare, capabilă să valorifice în mod superior această importantă bogăție a naturii. De doi ani s-a inaugurat la Sighet un mare combinat de industrializare a lemnului. Clădirile lui, desfășurate sub poala unor dealuri pitorești, contrastează izbitor cu restul construcțiilor din jur, aducînd o notă de nedit în ansamblul urbanistic al așezării. Aici buștenii aduși cu autocamioanele din parcelele forestiere învecinate dispar în ghiarele unor instalații complicate pentru a se des-

compune treptat în cherestea, plăci fibro-lemnoase, placaj, furnir și pentru a se recompona în mese, scaune, dulapuri, vitrine. La numai cîteva săptămîni de la intrarea în funcțiune a combinatului se discuta despre mărirea procentului de utilizare a masei lemnoase, care trebuia să ajungă pînă la 80—90 la sută, prin valorificarea tuturor deșeurilor, în fabricile de plăci aglomerate. În această preocupare se distîng, prin aportul lor competent și entuziast, oameni care pînă mai ieri n-au cunoscut nici o meserie. Cînd fabricile noului combinat nu existau decît în proiecte și abia se deschideau primele fronturi de lucru, oamenii aceștia începuseră să învețe conducerea instalațiilor, punerea în mișcare a întregului complex industrial atunci cînd avea să fie gata. Mulți au părăsit orașul cu geamantanul în mînă devenind pentru cîțiva ani elevi sau studenți ai unor instituții de învățămînt tehnic din localități îndepărtate. Revenind la Sighet, le-au apărut rudelor și cunoscuților care i-au întîmpinat în gară cu totul alți oameni. Și erau de fapt alți oameni. Plecaseră niște băiețândri, se întorseră tineri ingineri, maștri, tehnicieni, plini de dorința de a arăta ce sînt în stare să facă. Din mașinile conduse de ei ies azi importante cantități de pro-

duse este econo-placa fabrici anual din d la fa binaț 600 00 realiz biecti La indus tarea impl tenes bracă Maga absor fi im „Parc tinere trin p Ap tineră serva Ani tinere le-au

capul. Că nu răbda să știe că are un motivnic la mîna unei fete așa de frumoase. Dochia a luptat la Sarmisegetusa, pînă în clipa cînd dacii s-au răbășit înfrinți de istov. Ca să-și cruceze zilele, Dochia s-a preschimbă în istoriță. A îmbrăcat nouă cojoace căra iarnă, în luna lui făurar. Și-a porțit cu o turmă de oi spre munții Moldovei, însoțită doar de cîteva femei redincioase, dar nenorocite și speriate de ele. A mers plîngînd pînă la poalele Ceahlăului și strigînd numele lui Decebal și al logodnicului, amîndoi morți în crunta înfruntare cu vrăjmașul. La poalele Ceahlăului a ajuns la începutul lui mărțișor, cînd începe primăvara, încălzindu-se la urcușul muștelui, Dochia a lepădat în fiecare zi cîte un cojoc. Intîi pentru că voia să fie cît mai sprintenă. Traian îi luase urma și s-o ajungă. Al doilea pentru că, mergînd repede, se aprindea de căldură. Împăratul a ocolit Ceahlăul cu oasăra, iar el, cu cîteva lictori tineri a urcat spre piscurile Toaca și Panaghia, de bănuia că s-a ascuns Dochia. De ce să se ascundă tocmai acolo? Ușor e ghicit: dacă credeau că pe Ceahlău alășluiește înțeleptul și zeul lor Zalmoxis. Dar sus, pe platou, cînd Dochia se credea ferită de primejdie și sta cu arma la pășune, ca o păstoriță sadea, privind florile și cerul de după stînci și iveaușe Traian. Cu inima muiată în pierrea dragostei, o roagă să meargă la mama, în palatele și-n bogăția de a-

colo. Să lase sălbătăciunea munților stîncoși, aspri și plini de fiare sălbătice, de furtuni și nămeți. Dar Dochia nu-i ascultă ruga. Nici palatele, nici bogățiile și nici dragostea împărătească n-o ispătește. Traian a cercat atunci s-o smulgă cu de-a sila, cu puterea. Și-a pus în gînd s-o răpească. Văzînd că nu mai are nici o scăpare, Dochia se roagă lui Zalmoxis s-o apere de asemenea primejdie. Indurerat de soarta dacilor și impresionat de eroismul cu care-și apăraseră libertatea, zeul ascultă ruga fetei și-o preface în stîncă, împreună cu toate oițele ei, așa cum pășteau pe pajiștea de sub vîrfurile Toaca. Deși, mult tocite de viscole, vîntoase și vijelii, stîncile poartă și azi chipul zecilor de oi pascînd pe-o pajiște înclinată spre răsărit, și chipul Dochiei, la mijloc, în genunchi, cu capul plecat.

Așa, Dochia, cu cele nouă cojoace lepădate unul cîte unul, a ajuns să simbolizeze primăvara schimbătoare: „Zilele Babei”. Sau poate zilele durerii, din tulburile vremii de zămislire a poporului român.

Legenda Dochiei e parcă un capitol, transfigurat poetic, din cartea facerii, a nașterii poporului român. Un popor care se află aici din cele mai adînci începuturi. Și-i atît de înfrățit cu plaiurile carpatine, încît fiecare stîncă e întruchiparea unei fapte, a unei ființe, a unui cîntec, a unui vis.

DUMITRU ALMAȘ

Sezătoare la căminul cultural (comuna Vama, raionul Cimpulung Moldovenesc, regiunea Suceava)

UN STIHUITOR PĂDURAR: CONSTANTIN STĂNESCU-CIOCAN

Se află, ființează, trăiesc, neștiute, pe olaturile țării, suflete simțitoare din popor, oameni care trudesc în meșteșuguri diferite, cu folosința pentru toată suflarea patriei, ca acest de față, și pentru care imi fac bucuria descoperirii, poetul popular, din obștea pădurarilor: Constantin Stănescu (Ciocan). El lucrează de ani în apropierea copacilor de tot soiul, în lumea pădurii, îngrijind cu pasiune și devotament în acest tărîm bogățiile țării noastre.

Ani de zile, însingurat, consimțit, în lumea pădurii, stînd de vorbă cu elementele, adesea în deslănțuire, în singurătate, în lipsuri, în dialog mut cu natura și toate obzele ei, a deprins să le prindă în cuvinte simțite, rostind adîncurile sufletului printr-un grai nestruciat de vreun artificiu, sau linie de școală, de curent literar, de înregimentare decît linia strămoșeștii curățenii de simțire.

Nici nu poate rivni, la treapta la care se află, decît o descendență pe linia humuleșteanului, căruia dacă urmașii nu-i ating geniul, fericiți se pot socoti să fie rude urmîndu-i simțirea.

Il infățîșez pe poetul popular, Constantin Stănescu (Ciocan)* cititorilor, care desigur vor ști să surprindă calitățile înăscute, sinceritatea, fiorul liric primar curat al acestui cald și dăruit fiu al pădurii românești.

RADU BOUREANU

noapte

In cantonul din pădure
Singur stau, e noapte-afară,
Sufală vîntul peste arbori
Codrul mîndru se-nfioară.
Răslejit de lumea toată
Par un pustnic în chilie,
Poate-așa mi-a fost ursita
Să-mi petrec în sihăstrie!
Urlă vîntul, codrul geme,
Noaptea-i neagră ca păcatul,
Rîul spumegă pe vale
Îndeparte doar me satul.
Vreau iubito-n astă seară
Gîndul meu să se desprindă
Către chipul tău să vină
Și cu dor să-ți-l cuprindă;
Că ne-a fost ursit în lume
Să trăim în depărtare;
Eu, prin codri, ca sihaștrii,
Tu, mereu în așteptare.

*) Satul Valea Popii, comuna Mihăești, raionul Muscel, regiunea Argeș.

lunei

Lună, care sus pe ceriuri
Cînd ești nouă, cînd ești plină,
Spre pămînt arunci în noapte
O feerică lumină,
Către tine omenirea
Nu mai cată-n nopți senine;
Uneori îndrăgostirii
Duc privirile spre tine.
Astăzi, lumea năboiță
De-ndeletniciri mai grave
Îți trimite-n căi senine
Sateliți și astronave;
Cutezînd să cucerească
Globul tău miraculos
Ca din trupul tău să fure
Ce-i de preț și de folos.
Izbuti-va omenirea
Spre tipsia ta să zboare
Să dureze pe întinsu-ți
Ale-uzi:elor cuptoare?
Izbuti-vor vreodată
Ca prin cratere surpate
Ca la noi, clădînd, să-nalțe
Blocuri albe, mari palate?
Va ajunge vreodată
Cîte unul ca să spună
Că-i stăpîn pe o grădină
Sau pe-o casă, sus, pe lună?
Pin'atuncea, pămîntenii
Te privim așa cum ești;
Glob de aur dînd lumină
Peste slăvile cerești.

toamna

Tulburat, izvoru-și mină
Gîlgiind, a sale ape
Unde-n faptul dimineții
Veneau cerbii să s-adape.
Codru-și mișcă chica mîndră
În bătaia vîntului,
Scuturînd prinos de frunze
Tot mai des pămîntului.
Dintr-un fund de văgăune
Au pornit stihiiile
Și-au curmat spre cer să-nalțe
Sborul, ciocîrlile.
Bijbiind prin ceața deasă
Vine toamna supărată
Și-i așterne-n față codrul
Un covor de frunză moartă.
Sus, în goluri mari de munte
Stînele rămîn pustii,
Au pornit grăbiți ciobanii
Cu mioarele-n cîmpii.
Într-un smeuș de munte,
În mijlocul codrului,
Maș Martin își cată hrana
Înjurînd în limba lui.
Tot mai grei, balauri negri
Din poveștile cu smei
Se ridică-n zare norii
Tirînd ceața după ei.
S-a pornit o ploaie rece
Și năvalnic se sbat norii
Iar sub ei, prin ceața deasă
Tipă rătăciți cocorii.

ALBINA

din primul an de apariție

Începută la numai cîteva săptămîni după nașterea revistei — de la nr. 10, în care a apărut poezia Ștefan Vodă — colaborarea lui George Coșbuc continuă aproape număr de număr cu cele mai felurite materiale. Primele povestiri, articole și însemnări purtîndu-i semnătura sau (mai ales în cazurile cînd poetul avea cîte două materiale în același număr) inițialele, înmănunchiază diferite „tradiții și legende din popor” — cum le subintitula autorul. Soarele, Stele logostele, Ursul, Prepelita sînt numai cîteva dintre acestea.

În numărul 25 din 22 martie 1898, Coșbuc (care fusese cooptat între timp și în comitetul de redacție) deschide o nouă rubrică: Zicători din popor din care spicim:

Toți îl cunosc ca pe un bou breaz, zice românul despre unul care e cunoscut de toți și pretutîndeni, nu însă pentru virtuțile lui ci pentru defecte sau pentru curiozitățile vieții. Zicătoarea nu se aplică la oamenii respectați ci la cei desprețuiți ori ridicoli. În loc de bou breaz se zice tot așa de des cal breaz. O zicătoare analogă e: toți îl cunosc ca pe un cîine scurt de coadă.

De obicei boii sînt „într-un singur păr” adică au o singură culoare, ori albi ori negri, mai rar roșii. Cei suri au tot o singură culoare, cenușie. Boii pestriți sau prieni „cu pete” sau brezi sînt mai rari. Cel mult dacă e unul în sat. Acesta, prin felul curios al părului, e cunoscut de tot satul. Căii tot așa. Sînt ori negri, ori roibi, ori suri, ori albi, mai rar galbeni, iar cei cu pete sînt rari. Același lucru cu coada cîinilor: pe cel cu coada retezată toți îl cunosc.

Zicătoarea are însă și partea negativă: nu e numai un bou breaz, un cal breaz, dar mai ales: nu e numai un cîine scurt de coadă. Adică: după semnele exterioare nu poți judeca pe om, iar aparențele te înșală, sau: un semn singuratec nu ajunge ca să cunoști o persoană ori un lucru.

Dintre articolele de știință popularizată — a căror publicare a constituit o preocupare constantă a lui George Coșbuc atît în primul an de apariție al Albinei, cît și în anii următori — vom publica fragmente într-unul din numerele noastre viitoare.

arta țării
RMAȚIEI

in care lemnul pădurilor
at cu maximă eficiență
le 4 secții ale fabricii de
zilnic 5 000 foi de placaj,
olăci aglomerate livrează
tone de produse finite
parte este utilizată pe loc
mobilei (capacitatea com-
5 000 garnituri pe an).
e curbate completează lista
nuale ale acestui mare o-
rial.
d sirena combinatului de
e a lemnului sună înce-
ni, străzile Sighetului se
erfotă tinerească ce nu con-
atunci cînd noaptea im-
mîni de neon întregul oraș.
librăriile, cinematografele
e oameni printre care pot
mulți, foarte mulți tineri.
ată n-a avut atît de mult
l acesta”, reflecta un bă-
pensionar din Sighet.
rectează imediat: „Adică
kistat, dar trecea neob-

au dat aripi generațiilor
ea ce e mai important,
să aspire la lucruri mari.

OLAE RĂDULESCU

Sfatul medicului

Pregătiri pentru alăptarea copilului

Fiecare mamă trebuie să-și alăpteze singură copilul, în afară de cazul când nu poate face acest lucru din cauză de boală sau motive de ordin social.

În vederea realizării în condiții cât mai bune a acestui act fiziologic, simți necesare o serie de măsuri. Astfel, încă din timpul sarcinii, după fiecare baie, gravidele își vor fricționa mameloanele (sfîrcurile sînilor) cu un prosop aspru și le vor unge apoi cu lanolină. Aceasta întărește pielea și împiedică apariția fisurilor (crăpăturilor). Mameloanele ombilicate (înfundate) trebuie formate. Pentru aceasta, vor fi apucate cu două degete și trase în afară. Aceste mici manevre de gimnastică a sînilor, care ajută la combaterea defectiunilor de formă, se vor repeta de mai multe ori pe zi.

Unele gravide au sfîrcurile sînilor acoperite cu cruste. Acestea cad, de obicei, singure după baia caldă și masaj.

Sînii voluminoși se mențin în sutiene speciale. Rufăria din fibre artificiale (nylon perlon) trebuie evitată. Se va folosi rufăria de bumbac care se poate fierbe.

După naștere, îndată ce secreția de lapte s-a stabilit, copilul va suge regulat la 3 ore (7 supturi). După o lună, se suprimă suptul al 7-lea (cel de noapte).

Copilul nu trebuie pus la sîn de cîte ori țipă. Din păcate, mamele înduioșate de plîsetele micuților (care deseori nu sînt determinate de foame) înfrîng ușor această regulă deosebit de importantă. Rezultatele se văd destul de repede. Copilul începe să aibă tulburări digestive, cu scaune dese și moi, colici abdominale; el slăbește în greutate etc.

Înainte fiecărui supt, mamele își vor spăla mîinile cu apă și săpun. Ungھیile trebuie să fie tăiate scurt. Se spală mameloanele cu soluție de acid boric 30% sau cu apă caldă și săpun. Această toaletă a sînilor se face și după supt, îndepărtînd resturile de lapte.

Între supturi, mameloanele se țin acoperite cu comprese sterile sau cu mici bucăți de pînză spălate și fierte, apoi călcate umede cu fierul încins.

Durata unui supt nu va trece de 20 de minute și se va evita pe cît posibil stoarcerea sînului (mai ales cu mîna).

Dacă apar fisuri pe unul din sîni, se alăptează din sînul sănătos, lăsînd celui bolnav un repaus de 6 ore.

Nerespectarea strictă a regulilor de igienă a îngrijirii sînilor și a alăptării, duce la rîntrea sînilor și chiar la infectarea lor. Asta face să sufere grav nu numai mama, ci și copilul.

Dr. RODICA BÎRLOIU
medic specialist

Povestea tricotajului

În cadrul săpăturilor efectuate la un mormînt în Egipt, s-a găsit, alături de obiecte de podoabă, un papuc împletit. După cum au stabilit savanții egiptologi, el datează aproximativ din mileniul III. î.e.n.

Arabii cunoșteau la perfecție arta tricotajului. Săpăturile arheologice dovedesc că, la începutul erei noastre, la arabi, tehnica împletitului și principiile alcătuirii modelelor erau la un nivel foarte înalt. Astfel, într-o așezare din antichitate, situată pe Eufurat, s-au găsit modele minunate de obiecte tricotate de arabi, datînd din secolul al II-lea. S-au găsit, de asemenea, sandale roșii împletite artistic, din secolele IV—V.

Într-un raion din vechiul Cairo s-a descoperit un obiect din mătase, în multe culori, care se presupune că a fost tricostat în secolul VII sau IX. După părerea specialiștilor acest obiect nu a fost întrecut nici în privința frumuseții, nici în privința tehnicii împletitului. Este curios faptul că tricostatul a fost executat cu nisete andrele metalice subțiri.

Se presupune că meșterii împletitorilor erau bărbații, femeile executau doar lucrări auxiliare ca, de exemplu torsul firelor.

În țările Europei, meșteșugul tricotajului a fost adus de creștinii egipteni — coptii. Aceștia plecau ca misionari în Spania, Franța, Italia și Anglia. Adeseori, ei își lucrau în călătoriile lor obiecte împletite, care atrăgeau atenția populației. Deosebit de iscusiți la tricostat erau locuitorii din nordul Spaniei — bascii, iar în Anglia — scoțienii. Pălăria tradițională a scoțienilor este o beretă împletită, care se poartă de secole.

În secolul al XIII-lea, în Franța, tricotaajul manual a devenit mai rentabil decît cel industrial. S-a creat o gildă specială — gilda împletitoarelor. De fapt, împletitoarele nu s-au limitat la berete și pălării. Încă în secolul al XII-lea, ele au început să confecționeze mînuși și pulovere. În secolele XIV și XV, sortimentul obiectelor împletite a fost completat de bonete, căciulițe, glugi și chiar de pantaloni.

Roma... anul 1896, sfîrșit de februarie.

Columna lui Traian... În fața celebrului monument antic, un grup de turiști ascultă explicațiile ghidului. Relatările lui se referă la cele 124 de sculpturi — cronică în piatră a războaielor dacoromane; nu puține din cele 2500 de figuri săpate în piatră pe Columnă îi înfățișează pe ostașii daci în îmbrăcămîntea lor simplă, cu cămăși de in și pantaloni strîmți, cu căciuli de sub care ies plete. Deodată, vizitatori și ghid incremenesc de uimire: — Priviți! strigă o voce. Un dac a coborît de pe Columnă! Iată-l mișcîndu-se!

S-a petrecut oare o „minune”? Într-adevăr, la poalele monumentului se află în carne și oase un dac veritabil! Părea că doarme, dar s-a trezit. S-a sculat, își aranjează cutele cămășii de in, își îndreaptă pantalonii strîmți... aruncă cojocul pe spate,

„Prin vama Cucului, pe cărarea Ursului“...

își indeasă căciula pe cap și face cu mina semne prietenești asistenței incremenite.

Singurul care reușește să se desprindă din vraja „minunii“ este un polițist, ce zadarnic se străduie să se înțeleagă cu misteriosul dac și să-l legitimeze.

A doua zi, întreaga Romă află din ziare de neaipomenita întîmplare, cu „dacul coborît de pe Columna lui Traian“.

Așa a devenit celebru ciobanul român Badea Cîrțan, care a mers pe jos de la poalele Făgărășilor și pînă la Roma, ca să vadă cum arată cetatea de unde „o vînt în Dacia Taica Traian“...

Născut în anul 1849, în satul Oprea Cîrțișoara (azi în raionul Făgăraș), Gheorghe Cîrțan a dovedit încă din anii adolescenței un deosebit interes pen-

tru învățură și cunoașterea lumii. Dar visurile depășite în nesfîrșitele ore de veghe lingă turma de oi și mioare, nu și le-a putut duce la împlinire decît mult mai tîrziu. Viața în mijlocul naturii i-a călit sănătatea și i-a dat picioare de fier, care-l vor ajuta să străbată apoi pe jos aproape jumătate din Europa.

Primele drumeții le-a făcut pe cîmpiile Bărăganului și grindurile Deltei Dunării. Între timp a învățat singur să citească și, din pasiunea-i neobosită pentru cărți, și-a transformat măgarul turmei în... bibliotecă. Tot în dăsații urechiatului patru-ped, Badea Cîrțan trecea de fiecare dată cărți românești, peste munți, în Transilvania, prin „Vama Cucului, pe cărarea Ursului“.

Tot pe asemenea drumuri puțin umblate, a pornit și în lungile lui călătorii, care i-au purtat pașii prin imperiul Austro-ungar, în Italia, Franța, Spania sau în Palestina, Egipt și Arabia.

Viena, Roma, Paris, Madrid, Ierusalim... iată doar cîteva din marile orașe în care Badea Cîrțan s-a oprit în lungile sale drumeții. Apariția sa în capitalele europene era întotdeauna salutată de zierele vremii. În septembrie 1899, sosind pentru a treia oară la Roma, un important cotidian scria despre ciobanul Badea Cîrțan: „...și-a lăsat stîncile și pădurile lui și fără să-i pese de sărăcie, prin tot felul de greutate, a venit din nou la Roma“...

Ciobanul din satul așezat la poalele Făgărășilor a ajuns să se bucure de prețuirea cărturarilor din București și Iași, să fie cunoscut atît în țară cît și peste hotare ca un luptător pentru eliberarea națională a românilor din Transilvania și un entuziast rîspînditor de cărți românești la sate.

Însemnările sale despre drumețiile făcute pe străinele meleaguri unde a ajuns, nu sînt prea numeroase. Dar ele sînt străbătute de puternice sentimente de admirație pentru tot ce e frumos și plin de demnitate.

VAL TEBEICA

Acvariul din Constanța, care a fost înființat la 1 mai 1958 și a primit pînă acum peste 2 milioane 677 mii de vizitatori, găzduiește circa 3000 de exemplare din 110 specii marine și de apă dulce, începînd cu cel mai mare sturion, morunul, care poate atînge 5 metri lungime și o greutate de 1,2 tone, și terminînd cu minusculii pești exotici care, cîntărind abia cîteva grame, uimesc prin forma și coloritul lor.

În fotografie: pești exotici.

„satul este de vinzare“..

Asemenea inscripții pot fi des întîlnite pe diferite pancarte plasate pe marginea șoselelor din Spania. Sînt de vinzare satele părăsite. Numeroși țărani își lasă locurile lor natale, plecînd în căutare de lucru în orașele din Spania sau în țările din Europa occidentală și de nord. Numai în provincia Toledo au fost părăsite, în ultima vreme, 70 de sate. Procesul de părăsire al satelor este în continuă creștere ca urmare a înrăutățirii condițiilor de viață ale populației.

Înapoierea și ruina satelor Spaniei sînt de acum fapte binecunoscute. Despre ele se vorbește mult. Într-un raport su privire la condițiile sociale din regiunile rurale din Andaluzia, Castilia și Aragon, unde marii proprietari de pămînt continuă să-și exercite dominația, Asociația spaniolă „Caritas“ ajunge la concluzia că așezările țărănești ale Spaniei sînt într-un proces de decădere. Pe baza unor cercetări și studii temeinice, organizația scoate la iveală faptul că dincolo de Pirinei există 7429 de localități în stare de subdezvoltare și decădere. Populația de aici recurge la migrație în masă. Raportul subliniază că în aceste sate ca și în orașele mici, condițiile de școlarizare sînt extrem de critice și că 6 milioane de spanioli rămîn, în mod practic, fără posibilitatea de a învăța. În raport se arată că, dacă nu se vor lua măsuri fundamentale, golirea satelor, în care trăiește 47 la sută din populația activă a Spaniei, nu va mai putea fi oprită. Aceste sate au rămas de pe acum aproape fără populație de vîrstă mijlocie și mai tînără. Ele nu mai sînt locuite decît de oameni în vîrstă de peste 50 de ani, care nu mai au curajul necesar pentru a face saltul incert spre oraș sau spre emigrare.

D. TATARU

Epurubeta

FABRICA DE APARATURA
DE LABORATOR TER-
MOMETRE SI DENSIMETRE
BUCUREȘTI STR Papazoglu 34

raionul Tudor Vladimirescu, telefon 21.47.20,
execută în baza comenzilor ferme termometre
tehnice diferite, termometre de laborator,
de birou, de cameră, de fereastră, de baie,
densimetre și un bogat sortiment de
aparatură de laborator din sticlă.

TERMO-METRE

Administrația asigurărilor
de stat încheie cu membrii
cooperativelor agricole de
producție asigurări facultative
pașale, care prezintă
numeroase avantaje.

Printr-un singur contract,
se asigură una din speciile
de animale, bunurile din
gospodărie, precum și asiguratul
pentru cazuri de accidente. Prima de asigurare
este de 90 de lei pe un an
sau de 45 de lei pe 6 luni.

*încheiați asigurări
pașale la Adas*

**VALORIFICAȚI CONTRA COSTI
PRIN DEPOZITELE I. C. M.**

Fierul vechi și metalele vechi
Obțineți venituri și contribuți la
aprovizionarea industriei siderurgice
cu materie primă

Fabrica TIMIS TIMIȘOARA

STR. FAGULUI NR. 22

produce și livrează :

PĂMÂNTURI COLORATE :

- Ocră galben special
- „ extra special
- „ extra special cutii 1/1, 1/4 kg.
- „ galben roșcat
- Galben citron
- „ ulei auriu
- „ ulei orange
- „ baltimore
- Satinobru de apă
- „ de ulei roșatic
- Brun de catifea
- Baiț de nuc granulat
- Praf de umplut porii
- Roșu pompeian extra 1/1, 1/4 kg.
- Roșu permanent 1/1, 1/4 kg.
- Roșu zinover 1/1, 1/4 kg.
- Miniu imitație
- Minerul oxid fier roșu
- Albastru Berlin
- „ Azur
- Ultramarin imitație
- Verde de ulei I. II. III
- Verde de ulei cutii 1/4 kg.
- „ perete gălbui
- „ perete albăstrui
- „ decorativ 1/1, 1/4 kg.
- „ fațadă
- Negru fațadă 1/1, 1/4 kg.
- „ os 1/2, 1/4 kg.
- Pigment alb

MAI PRODUCE :

AZOT
OXIGEN TEH. MEDICAL
AER COMPRIMAT
HIDRAT DE ALUMINIU
FARMACEUTIC

PIGMENTI ANORGANICI :

ultramarin
galben de crom
verde de crom
albastru de fier
oxid verde de crom
oxid negru de fier
pigment roșu
alumină coloidală

ROCI MĂCINATE :

TALC
CALCITA
MICROASBEST
MINERUL DE MANGAN

SĂRURI ANORGANICE :

Sulfat de sodiu cristalizat pentru uz fotografic.
Sulfat de sodiu anhidru pentru uz fotografic.
Piro-sulfat de sodiu pentru uz fotografic.
Piro-sulfat de sodiu.
Clorură cuproasă.
Clorură de zinc.
Sulfat de zinc.

Fabrica de AȚĂ de MĂTASE

9 MAI
BUCUREȘTI
SOS. MIHAI BRAVU
NR. 234

tel. 21.21.18

produce : ață de mătase naturală
FILOFLOSE, utilizându-se la diferite
broderii, precum și
articolul PERLA
care se utilizează pentru broderii de
costume cu motive naționale.

Cereți cu încredere la magazinele
de specialitate produsele FABRICII
DE AȚĂ DE MĂTASE „9 MAI”
BUCUREȘTI, fiind de calitate superioară
și în diferite nuanțe de culori.

Reumatici și suferinzi de dureri articulare, aplicați pe locul dureros „Compresa termogenă” care alină durerile de mijloc, sciatică și lombago, prin acțiunea revulsivă și căldura profundă pe care le provoacă. Respectați modul de întrebuințare. Un pachet costă 5,40 lei. De vânzare la farmacii, drogherii și puncte farmaceutice din țară.

Inginerul zootehnic Maria Paraschiv din comuna Drăgoești, vine foarte rar pe la grajduri...

— Nu vă supărați: aici e grajdul?

LOT DA, ZILE MUNCĂ BĂ

„ia porumbu”

Se zice că lui Mircea Mușat, fost șef de echipă la cooperativa agricolă din Fierbinți, ideea i-ar fi venit la un chef. Cu mintea aburită de băutură, asculta țambalul. Și i se păru că-l aude zicând din strune: „Ia porumbu”, na porumbu...”

Ascultător din fire, Mușat s-a dus la C.A.P. și a „luat” 80 de kilograme de știuleți. A „luat” e un fel de a spune, de fapt a sustras (că să nu spunem altfel). Pe atunci era șef de echipă. Acum nu mai este. Ba s-a mai ales și cu o sancțiune zdravă.

Ca să-și înecă amarul, a mai făcut un chef. Auzind țambalul, s-a dus și s-a proptit în el.

— Te văd țambal serios și îndemni oamenii la rele.

La care, țambalagiul, cunoscând cele întâmplate, a sărit în apărarea instrumentului:

— Ce-ai cu el? Dacă ar fi zis cîntarea cu „Sirba-n căruța”, matale luai cu căruța? Era necazul și mai mare, că nimereai cu oiștea-n gard.

I. A.

De vreo trei ani încoace, Iordache Sava, cooperator agricol din Satul Mare, nici nu-și mai vede capul de treburi. Este ocupat cu statul acasă. Zile-muncă la cooperativă n-a făcut nici una. Cică nu l-ar mulțumi câștigul: valoarea unei zile-muncă a fost anul trecut de numai 39 lei, din care 26 lei bani gheață, iar la retribuția suplimentară s-a împărțit un fleac de 1 milion 800 mii lei.

Nici la adunările generale n-a mai avut timp Iordache Sava să ia parte. S-a dăruit cu totul problemelor personale. Și-a aranjat casa, gârtea, și-apoi, cum locuiește la marginea satului, a măsurat cu de la sine putere o bucată de pământ din tarlăua învecinată și a hotărât:

— Asta-i lotul ajutător pe care mi-l atribui în folosință personală. Așa îl vreau eu, în prelungirea curții mele.

— Și crezi c-o să-ți meargă? l-a întrebat un vecin. Terenul pentru loturi a fost fixat în altă parte, știi doar.

— Nu mă interesează nimic. Ca să vezi cit sînt de hotărît, am să-l împrejmuiesc.

— Ai să stinjenesti tractoarele.

— Să mă ocolească!

După ce și-a atribuit lotul, l-a îngrădit cu bețe și lujere. Apoi a plantat vie. Via a prins, a început să crească. Vecinii s-au minunat:

— Bravo, Iordache. Lot da, zile-muncă ba. Ce-ar fi să ceri și retribuție suplimentară?

Unii au început să-l imite. Și-au atribuit și ei loturi din tarlăua cu pricina. Consiliul de conducere, în sfîrșit, i-a chemat la ordine. După trei ani. Mai bine mai târziu decît niciodată. Pînă nu-și vine lui Iordache Sava ideea să împrejmuiască lotul cu gard de fier forjat și să-și facă pe el o casă.

N. CULCEA

Desene de T. PALÉ

Reclamații

Nicolae Stoica a reclamat la raion că C.A.P. Patru Frați a întîrziat lucrările agricole în luncă. Imediat, a venit la fața locului un vicepreședinte al U.R.C.A.P. S-a constatat că terenul cu pricina este inundat și nu îngăduie efectuarea lucrărilor. Vicepreședintele l-a căutat pe Nicolae Stoica:

— Nea Nicolae, am venit să te luăm la lucru.

— Pe mine? Unde?

— În luncă.

— Păi nu se poate intra, acolo apa e mai sus de glezne.

— Atunci poștim înapoi hîrtia asta. Era propria lui reclamație.

Tot din comuna Patru Frați este și Ion Cazan. El a reclamat că un membru cooperator a furat de la fermă două duble de uruiă.

— Cînd s-a întîmplat asta?

— Acum patru luni.

— Și de ce n-ai reclamat atunci?

— Ca să nu mă pun rău cu el.

— Acum nu te pui rău?

— Nu, că nu ne mai avem bine.

„Unor membri cooperatori le-au fost atribuite loturi personale mai mari decît este statutar”, a relatat Ion Păun din Fierbinți. S-a cercetat cazul, s-au făcut măsurători, nu s-a descoperit nici o neregulă.

— De ce ai făcut reclamația?

— Credeam că dacă spun că altora li s-a dat mai mult, o să mai capăt și eu ceva.

Măsurătorile au constatat deci că dimensiunile loturilor erau firești. Numai lăcomia lui Păun era prea mare. Nu s-a ales însă cu nici un câștig. A pierdut însă stima oamenilor.

Șoferul Ion Constantin s-a dus cu o plîngere la tribunal. Pretindea că C.A.P. Ciocîrlia nu vrea să-i dea cereale în locul diurnei de deplasare, așa cum i-ar fi promis președintele. Era un neadevăr.

— Ești sigur că ai dreptate? l-a întrebat jurisconsultul uniunii raionale.

— Sigur. Merg pînă-n pinzele albe.

— Atunci, te poți adresa întîi comisiei de judecată a cooperativei agricole. Cazul e de competența ei.

Tribunalul i-a făcut aceeași recomandare. Ion Constantin nu s-a mai dus la comisia de judecată. Nici pînă-n pinzele albe n-a ajuns. Rămăsese omul în pană de cînstă, pe drum greșit.

N. VLAHU

IN RAIONUL URZICENI

DREPT LA ȚINTA

ȘTIATĂCĂ?

...la C.A.P. Satul Mare, fierarii potocoveau cail din trei în trei săptămîni? De ce era nevoie? Nu pentru cai, ale căror potcoave se toceau la intervale mult mai mari, ci pentru fierari.

Aceștia, deși nu executau lucrarea, cereau bonuri de lucru. Din fierul de prisos, făceau pirostrie și toporașe pe care le vindeau în sat. Asta, pînă la sondajul inopinat al comisiei de revizie, care i-a dat în vileag. Și să mai spună cineva că potcoavele aduc noroc!

Catrina Ermina și Aurelia Mihai, din comuna Manasia pretind retribuție suplimentară, deși nu au participat la toate muncile agricole.

— De fapt, țapo, noi n-am fost la recoltare...

— Nu-ți nimic: am venit acum!

A. CROITORU

REUMATISM LA STOMAC

De la o vreme, pe Constantin Barbu nu-l mai găseai la sediul cooperativei agricole de producție din Brazi.

— Președinte ca al nostru, spuneau despre el oamenii, mai rar. O clipă nu stă la sediu, tot timpul e pe teren.

Cînd avea cineva nevoie de el, trebuia să-l caute. Cei de la sectorul zootehnic spuneau că președintele o fi la legumicultură, dar cei de la grădină nu-l văzuseră și-și dădeau cu părerea că-i dus pe la grajduri.

Intr-un tîrziu cooperatorii s-au dumerit că Barbu stă mai mult pe acasă. Și s-au dus la el.

— Oameni buni, a început el să se jeluiască, mă doare stomacul. Eu zic să puneți un alt președinte, că eu nu mai pot munci.

— Lasă, nea Barbule, că te faci matale bine.

Însă Barbu nici nu se gîndea să se însănătoșească. Altă dată cînd s-au dus sătenii la el, a reluat placa.

— Oameni buni, mă junghie picioarele. Am reumatism.

— Parcă spuneai că stomacul.

— Păi... am reumatism la stomac. Eu zic să puneți un alt președinte, că eu nu mai pot munci.

Azi așa, miine așa, pînă cînd cooperatorii s-au dumerit că, de fapt Barbu nu mai vrea să muncească. Au convocat adunarea generală ca să aleagă un nou președinte. Atunci,

ca prin minune, Barbu s-a îndrăvenit.

— Stați fraților! Nu știți de glumă?

— Ziceai că ești bolnav, că ai reumatism la stomac...

— Ei, nu-i chiar așa.

— Atunci de ce n-ai mai venit pe la C.A.P.?

Nu te-ai mai interesat nici cum merg treburile, n-ai trecut nici pe la sediu, nici pe la zootehnie, nici...

— Criticați un om bolnav? Abia mă țin pe picioare.

— Vezi-ți de sănătate, că noi alegem un alt președinte.

Și au ales.

Văzînd cum stau lucrurile, Constantin Barbu a încercat să-și facă un loc în schemă.

— Poate mă puneți și pe mine responsabil cu aprovizionarea sau cu valorificările.

— Nu, că trebuie să-ți îngrijești sănătatea.

— Cum?

— Muncești într-o brigadă, pe cîmp, în aer liber... Respiri sănătate.

— Păcatele mele, dar sînt bolnav.

— Adu certificat medical.

— Da' cine-mi dă?!

— Asta așa-i. Că pentru o boală ca a dumitale, poporul nostru are o vorbă: „Muiteți-s posmagii?”